

„OŚ IV LEADER W RAMACH PROGRAMU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2007-2013”

Urząd Marszałkowski Województwa
Kujawsko-Pomorskiego

LEADER

1. Nazwa wywodzi się od akronimu pełnej nazwy w języku francuskim i oznacza „związki pomiędzy działaniami na rzecz rozwoju gospodarczego wsi”.
2. Powstał w 1991 r. jako efekt przemian WPR i jako odpowiedź na negatywne skutki dynamicznych zmian w rolnictwie (nadwyżki żywności, degradacja środowiska przyrodniczego, zmniejszenie się liczby gospodarstw i osób zatrudnionych w rolnictwie, wyludnianie się wsi).

ZASADY LEADER

1. **Partnerstwo** – sektor publiczny, sektor społeczny oraz sektor gospodarczy tworzą porozumienie zwane Lokalną Grupą Działania.
2. **Innowacyjny charakter działań** – formułowane plany i strategie rozwoju danego terytorium powinny być oparte na nowatorskim podejściu.
3. **Podejście terytorialne** - wsparcie udzielane jest na zasadzie terytorialnej dla określonego obszaru, który cechuje się wewnętrzną spójnością, wspólną historią, wspólnymi tradycjami etc.
4. **Zintegrowany sposób myślenia i działania** – projekty ujęte we wspólnym planie są powiązane i koordynowane jako spójna całość.

ZASADY LEADER

5. **Oddolny charakter działań** – włączenie mieszkańców w proces planowania i przejmowanie przez nich odpowiedzialności za realizację określonych działań i podejmowanie decyzji finansowych.
6. **Lokalne zarządzanie finansami** – lokalna społeczność ma do dyspozycji środki finansowe i to ona decyduje o tym na realizację jakich projektów służących realizacji strategii je przeznaczy.
7. **Tworzenie sieci i współpraca** – poszczególne partnerstwa tworzą sieć wymiany informacji i doświadczeń na poziomie krajowym i międzynarodowym.

CELE OSI IV LEADER

- budowanie kapitału społecznego na wsi poprzez aktywizację mieszkańców oraz przyczynianie się do powstawania nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich
- polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja

DZIAŁANIA OSI IV LEADER

- ✓ WDRAŻANIE LOKALNYCH STRATEGII ROZWOJU
- ✓ WDRAŻANIE PROJEKTÓW WSPÓŁPRACY
- ✓ FUNKCJONOWANIE LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA

LEADER W WOJEWÓDZTWIE

Obecnie w naszym województwie istnieje 20 Lokalnych Grup Działania.

Swoim zasięgiem obejmują od trzech do dziesięciu gmin wiejskich, miejsko-wiejskich (z wyłączeniem miast powyżej 20 000 mieszkańców) i miejskich liczących do 5 000 mieszkańców.

W zależności od liczby ludności każda z LGD dysponować będzie budżetem w granicach od 3 do 13 milionów złotych (do roku 2015).

Lokalne Grupy Działania w województwie kujawsko-pomorskim

Logo województwa kujawsko-pomorskiego
Logo Leader
Wzrost i Rozwój przez Tradycję
Przyszłość Regionalną
Grupa i Rozwój Regionalny
Wzrost i Rozwój
Kujawsko-Pomorski

- LGD "Bory Tucholskie"
- LGD "Gminy Powiatu Świeckiego"
- Stowarzyszenie "Vistula Terra Culmensis - Rozwój przez Tradycję"
- LGD "Wiercno"
- LGD Pojezierze Brodnickie
- Stowarzyszenie "Nasza Krajna"
- LGD "Trzy Doliny"
- LGD "Zakościele Dolnej Wisły"
- Stowarzyszenie LGD "Podgórze Toruńskie"
- Fundacja LGD "Ziemia Gótyka"
- Związek Stowarzyszeń LGD "Dolina Drwęcy"
- Stowarzyszenie LGD Gmin Dobrzyńskich Regionu Północ
- Fundacja "Partnerstwo dla Krajny i Pałuk"
- LGD "Pałuki wspólna sprawa"
- Fundacja LGD "Czarnozem na soli"
- Fundacja "Śladziń wokół Szlaku Piastowskiego"
- LGD "Razem dla Powiatu Radziejewskiego"
- Stowarzyszenie "Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej"
- Stowarzyszenie LGD Gmin Dobrzyńskich Regionu Południe
- Stowarzyszenie LGD Dorzecza Zgłowiączki
- Gmina nie należąca do LGD
- Gmina należąca do LGD z innego województwa
- Gmina położona na obszarze innego województwa
- Tereny wyłączone ze wsparcia Leader

LEADER W WOJEWÓDZTWIE

W dniu 29 stycznia 2009 r. zakończył się nabór wniosków na wybór lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju.

Wnioski złożyły wszystkie lokalne grupy działania z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, na łączną kwotę 150 mln zł.

Obecnie trwa analiza i weryfikacja złożonych aplikacji.

WDRAŻANIE LOKALNYCH STRATEGII ROZWOJU

Wsparcie mogą otrzymać operacje, które:

1) odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działań:

„Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”

„Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”

„Odnowa i rozwój wsi”

2) Nie odpowiadają powyższym warunkom, ale są zgodne z realizowaną strategią – „małe projekty”

WDRAŻANIE LOKALNYCH STRATEGII ROZWOJU

Pomoc na realizację projektów kwalifikujących się do uzyskania pomocy w ramach działań osi III może być przyznana jeśli projekt:

- spełnia kryteria dostępu zgodnie z przepisami regulującymi zasady wdrażania poszczególnych działań (PROW 2007-2013, ustawa o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich, rozporządzenia),
- uzyska uchwałę właściwej LGD w zakresie zgodności z LSR,
- jest realizowany na obszarze działania LGD,
- wnioskodawca mieszka lub ma siedzibę na obszarze działania LGD,

RÓŻNICOWANIE W KIERUNKU DZIAŁALNOŚCI NIEROLNICZEJ

O pomoc może się ubiegać rolnik lub jego domownik:

- 1) podejmujący lub prowadzący działalność nierolniczą, który był nieprzerwanie ubezpieczony w KRUS w pełnym zakresie przez okres co najmniej ostatnich 12 miesięcy,
- 2) mający miejsce zamieszkania na terenie gminy wiejskiej, miejsko-wiejskiej z wyłączeniem miast powyżej 20 tys. mieszkańców lub miejskiej z wyłączeniem miast powyżej 5 tys. mieszkańców
- 3) jeżeli za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy, do gruntów rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego posiadanego przez tego rolnika, przyznano płatność do gruntów rolnych.

Zakres prowadzonej działalności:

- Wynajem pokoi w budynku mieszkalnym oraz sprzedaż posiłków domowych lub świadczenie innych usług związanych z pobytem turystów w gospodarstwie rolnym
- Zgodnie z załącznikiem 1 do rozporządzenia – określenie rodzajów działalności zgodnie z kodami PKD (np. 15.32.Z Produkcja soków z owoców i warzyw; 22.23.Z Introligatorstwo; 45.21.A Wykonywanie robót ogólnobudowlanych, związanych ze wznoszeniem budynków; 80.42.A Nauka języków obcych; 93.02.Z Fryzjerstwo i inne zabiegi kosmetyczne)

DO KOSZTÓW KWALIFIKOWALNYCH ZALICZAMY M.IN.

1. Budowa, przebudowa lub remont połączony z modernizacją niemieszkalnych obiektów budowlanych wraz z zakupem instalacji technicznej oraz rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki,
2. Nadbudowa, przebudowa lub remont połączony z modernizacją istniejących budynków mieszkalnych z zakupem instalacji technicznej oraz koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki,
3. Zagospodarowanie terenu,
4. Zakup maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia i sprzętu,
5. Zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania służącego wsparciu podejmowanej lub rozwijanej działalności nierolniczej,
6. Zakup środków transportu, z wyłączeniem zakupu samochodów osobowych przeznaczonych do przewozu mniej niż 8 osób wraz z kierowcą,
7. Raty zapłacone tytułem wykonania umowy leasingowej.
8. Koszty przygotowania dokumentacji technicznej, opłaty, patenty, koszty nadzoru inwestorskiego lub autorskiego (do wysokości 10% kosztów kwalifikowalnych)

WYSOKOŚĆ POMOCY

1. Refundacji podlegają koszty kwalifikowalne w wysokości poniesionej przez beneficjenta, nie więcej jednak niż 50 % kosztów kwalifikowalnych.
2. Pomoc przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu wynosi maksymalnie 100 tys. zł na jednego beneficjenta.

Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

O pomoc może się ubiegać:

- 1) Osoba fizyczna podejmująca albo wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą jako mikroprzedsiębiorca,
- 2) Osoba prawna podejmująca albo wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą jako przedsiębiorca,
- 3) Wspólnikom spółki cywilnej, jeżeli każdy ze wspólników wykonuje we własnym imieniu działalność gospodarczą jako mikroprzedsiębiorca,
- 4) Spółka prawa handlowego nieposiadająca osobowości prawnej, jeżeli wykonuje we własnym imieniu działalność gospodarczą jako mikroprzedsiębiorca.

MIKROPRZEDSIĘBIORCA

Zgodnie z załącznikiem 1 do zalecenia Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. mikroprzedsiębiorstwo definiuje się jako przedsiębiorstwo zatrudniające mniej niż 10 pracowników i którego roczny obrót i/lub całkowity bilans roczny nie przekracza 2 milionów EUR.

Pomoc może być przyznana:

- Na operację realizowaną na terenie objętym Lokalną Strategią Rozwoju;
- Na wykonywanie działalności
  - zgodnie z Załącznikiem 1 do rozporządzenia (kody PKD)
  - Związanej z wytwarzaniem produktów energetycznych z biomasy

DO KOSZTÓW KWALIFIKOWALNYCH ZALICZAMY M.IN.

1. Budowa, przebudowa lub remont połączony z modernizacją niemieszkalnych obiektów budowlanych wraz z zakupem instalacji technicznej oraz rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki,
2. Nadbudowa, przebudowa lub remont połączony z modernizacją istniejących budynków mieszkalnych z zakupem instalacji technicznej oraz koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki,
3. Zagospodarowanie terenu,
4. Zakup maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia i sprzętu,
5. Zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania służącego wsparciu podejmowanej lub rozwijanej działalności nierolniczej,
6. Zakup środków transportu, z wyłączeniem zakupu samochodów osobowych przeznaczonych do przewozu mniej niż 8 osób wraz z kierowcą,
7. Raty zapłacone tytułem wykonania umowy leasingowej.

WYSOKOŚĆ POMOCY

Minimalna wysokość kosztów kwalifikowalnych to 20 tysięcy złotych

100 tys. zł – jeżeli ekonomiczny plan operacji przewiduje utworzenie od 1 do 2 miejsc pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne,

200 tys. zł – jeżeli ekonomiczny plan operacji przewiduje utworzenie więcej niż 2 i mniej niż 5 miejsc pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne,

300 tys. zł – jeżeli ekonomiczny plan operacji przewiduje utworzenie co najmniej 5 miejsc pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne

MAŁE GRANTY

- beneficjenci działań osi 3, objętych osią 4,
- beneficjenci tzw. „Małych grantów”:
  - osoby fizyczne zameldowane na obszarze działania LGD
  - osoby fizyczne prowadzących działalność gospodarczą, posiadające siedzibę na obszarze działania LGD;
  - osoby prawne: organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe oraz pozostałe osoby prawne posiadające siedzibę lub działające na obszarze LGD

WYSOKOŚĆ POMOCY W MAŁYCH GRANTACH

- całkowity koszt projektu nie może być niższy niż 4,5 tys. oraz wyższy niż 100 tys. zł;
- Poziom wsparcia nie może przekroczyć 70% kosztów kwalifikowalnych;
- jednorazowa wysokość pomocy nie może przekroczyć 25 tys. zł;
- nie może przekroczyć kwoty 100 tys. zł na jednego beneficjenta w całym okresie programowania.

MAŁE GRANTY (ZAKRES)

- organizacja szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym dla ludności z obszaru objętego LSR,
- podnoszenie jakości życia społeczności lokalnej na obszarze objętym LSR poprzez udostępnianie urządzeń i sprzętu komputerowego, w tym dostępu do Internetu oraz organizacja imprez kulturalnych, rekreacyjnych lub sportowych,
- rozwijanie aktywności społeczności lokalnej poprzez m.in. promocję lokalnej twórczości kulturalnej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa, w tym kulturowego, historycznego lub przyrodniczego, kultywowania miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów, języka regionalnego i gwary oraz tradycyjnych zawodów i rzemiosła,

MAŁE GRANTY (ZAKRES)

- rozwijanie turystyki lub rekreacji na obszarze objętym LSR poprzez utworzenie lub zmodernizowanie bazy informacji turystycznej oraz stron internetowych, przygotowanie i wydawanie folderów informacyjnych czy też budowę, odbudowę lub oznakowanie małej infrastruktury turystycznej (miejsca biwakowe, trasy narciarskie, szlaki wodne i rowerowe, ścieżki spacerowe etc.),
- zachowanie, odtworzenie, zabezpieczenie lub oznakowanie cennego lokalnego dziedzictwa krajobrazowego i przyrodniczego, w szczególności obszarów objętych poszczególnymi formami ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000,
- zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego poprzez m.in. odbudowę albo odnowienie lub oznakowanie obiektów małej architektury wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, remont lub wyposażenie muzeów, remont lub wyposażenie świetlic wiejskich, odnowienie dachów lub elewacji zewnętrznych budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków,

MAŁE GRANTY (ZAKRES)

- inicjowanie powstawania, przetwarzania lub wprowadzania na rynek produktów i usług opartych na lokalnych zasobach, tradycyjnych sektorach gospodarki lub lokalnym dziedzictwie, w tym kulturowym, historycznym lub przyrodniczym, albo podnoszenie jakości tych produktów,
- wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej, w tym rolniczej.

Działanie 4.2 Wdrażanie projektów współpracy

- Finansowaniu podlegają projekty współpracy polegające na realizacji wspólnych działań przez partnerów biorących udział w projekcie, z wykorzystaniem lokalnych zasobów.
- Przynajmniej 1 partner spośród biorących udział w projekcie powinien być LGD w ramach realizacji założeń osi 4. Tylko koszty związane z uczestnictwem tego partnera są kosztami kwalifikowalnymi.
- Kosztami kwalifikowalnymi są także koszty związane z planowaniem i przygotowaniem projektu współpracy, tj. np. organizacja spotkań w celu nawiązania współpracy.

Działanie 4.3 Funkcjonowanie LGD

W ramach działania pokrywane będą następujące koszty:

- 1) Koszty bieżące (administracyjne)
- 2) Realizacji badań obszaru objętego LSR
- 3) Informowania o: obszarze objętym LSR, realizacji LSR oraz działalności LGD
- 4) Szkolenia pracowników, członków zarządu i organu decyzyjnego LGD
- 5) Realizacji wydarzeń promocyjnych (targów, konferencji, festiwali itp.)
- 6) Aktywizowania społeczności lokalnej

DZIAŁANIA I WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW OSI IV LEADER

- **Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju** – iloczyn liczby mieszkańców zameldowanych na pobyt stały na obszarze objętym LSR, według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r. i kwoty 116 zł, z tym że na każde z działań: „Odnowa i rozwój wsi”, „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”, „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” oraz tzw. „małe projekty” musi zostać zaplanowane nie mniej niż 10 % tych środków.
- **Wdrażanie projektów współpracy** – iloczyn liczby mieszkańców zameldowanych na pobyt stały na obszarze objętym LSR, według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r. i kwoty 3 zł.
- **Funkcjonowanie lokalnej grupy działania** – iloczyn liczby mieszkańców zameldowanych na pobyt stały na obszarze objętym LSR, według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r. i kwoty 29 zł.

WYSOKOŚĆ DOSTĘPNYCH ŚRODKÓW

- Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju
2 142 524 450 PLN
- Wdrażanie projektów współpracy
51 793 500 PLN
- Funkcjonowanie lokalnej grupy działania
524 840 800 PLN

dla obszaru całego kraju

Dziękuję za uwagę

Alicja Zdziarska
Wydział Zarządzania PROW
tel. (56) 656-11-78
e-mail: a.zdziarska@kujawsko-pomorskie.pl

